

Kliniker som jobbar med kvalitet får god arbetsmiljö och en ekonomi som är i balans. Det anser Göran Pilgård, som har skrivit en doktorsavhandling om arbetsmiljö och kvalitetsarbete inom käkkirurgin.

TEXT: JANET SUSLICK
FOTO: LASSE SKOG

Kvinnliga käkkirurger har mer muskel- och ledbesvär än manliga, tror Göran Pilgård, som har studerat käkkirurgernas arbetsmiljö. Men det finns för få kvinnliga käkkirurger att dra statistiskt säkerställda slutsatser.

Kvalitetsarbete lönar sig

– Betonar arbetsgivaren att personalen i första hand ska producera mycket, leder det till mer sjukskrivning och sämre ekonomi, säger han.

Göran Pilgård är övertandläkare i Borås. Han doktorerade vid Malmö högskola den 6 mars.

Avhandlingen beskriver käkkirurgernas arbetsmiljö och hur man arbetar med kvalitet och kvalitetsledningssystem vid landets käkkirurgiska kliniker.

Personalen på de käkkirurgiska klinikerna mår inte sämre än andra grupper inom vården, men både den fysiska och psykiska arbetsmiljön kan förbättras, menar Göran Pilgård.

ONT I NACKEN

Undersökningen visar att de allra flesta har bekymmer med nacke, axlar, rygg och armar.

Tandsköterskor har mer muskel- och ledbesvär än tandläkare, och kvinnor har mer besvär än män.

Ungefär 80 manliga och 20 kvinnliga käkkirurger ingår i undersökningen. Det går inte att jämföra dem direkt med varandra, eftersom det finns för få kvinnliga käkkirurger för att dra statistiskt säkerställda slutsatser. Men Göran Pilgård tror att de kvinnliga

Göran Pilgård

käkkirurgerna har större besvär än de manliga.

– Yrket sliter mer på kvinnor än på män, men det säger ingenting om hur de är som tandläkare, säger han.

– Problem med nacke och axlar beror på arbetsställning, vibrationer från bormaskiner och även på en pressande arbetssituation, säger Göran Pilgård.

88 procent av käkkirurgerna i undersökningen jobbar ibland trots att de är sjuka.

Hans avhandling visar också att personalen tycker att skillnaden är stor mellan hur det borde vara och hur det är på arbetsplatsen.

Störst skillnad är det på möjligheten att påverka viktiga beslut. Både tandläkare och tandsköterskor upplever att de inte har så stora möjligheter att påverka viktiga beslut som de hade önskat sig.

KVALITETSARBETE HJÄLPER

Göran Pilgård har också tittat på om och hur personalen på käkkirurgiska kliniker arbetar med ledningssystem för kvalitet, patientsäkerhet och miljö.

När frågan ställdes i en enkät, svarade 55 procent att de jobbade med någon typ av kvalitetsledningssystem. Men det var bara på två av 22 kliniker som alla var överens om vilket system som användes.

– Det verkar som om många inte vet om kliniken jobbar med kvali-

tetsutveckling eller inte. Det visar att informationen om systemet och delaktigheten i kvalitetsarbetet har varit bristfällig, säger Göran Pilgård.

Större kliniker använder oftare kvalitetsledningssystem än mindre och tandsköterskor arbetar mer med dem än tandläkare.

På kliniker där personalen upplevde att arbetsgivaren prioriterade produktivitet, effektivitet och vikt av att ta ordentligt betalt, jobbade man mindre med kvalitetsledningssystem än på andra kliniker, berättar Göran Pilgård.

SKÖTERS KOR MER POSITIVA

Mer än dubbelt så många tandsköterskor som tandläkare som jobbar med kvalitetsutvecklingssystem tycker att det har förändrat jobbet till det bättre. Sköterskorna tycker också att kvalitetsarbetet är viktigare för arbetsmiljön än vad tandläkarna anser.

Däremot tycker yrkesgrupperna i lika stor utsträckning att kvalitetsarbete påverkar vården positivt.

Göran Pilgård's studie bygger på en enkät som skickades ut till 33 käkkirurgiska kliniker i Sverige 2003. 22 kliniker medverkade i studien. Bland personalen på de medverkande klinikerna, svarade 86 procent, varav knappt 100 tandläkare.

Avhandlingens titel är »Quality management and work environment in Swedish Oral and Maxillofacial Surgery«.